

Η αρνητική μας κρίση για τον άλλο είναι αρνητική κρίση για τον εαυτό μας (Ηλίας Μογλενίδης, υπ. διδ. Θεολογικής Σχολής ΑΠΘ)

/ [Πεμπουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Μέσα στην πλάση όλα κινούνται, βιώνονται και λειτουργούν σε μια διαλεκτική σχέση του Κτίστη με την κτίση. Ο διάλογος υπάρχει ως εργαλείο και φυσική συνέπεια της ελευθερίας και της αγάπης ως στάσεως ζωής. Αν ο διάλογος δεν αποτελέσει ζωή και τροφή τότε κινδυνεύει να μετατραπεί σε σλόγκαν και τσιτάτα. Σχέση χωρίς διάλογο είναι μια άρρωστη σχέση. Σχέση χωρίς διάλογο δημιουργεί προβληματικούς ανθρώπους. Διάλογος, λοιπόν, υπάρχει εκεί που η σχέση είναι γεμάτη υγεία [21]. Ο Αρχιεπίσκοπος Αλβανίας Αναστάσιος θα μας παρουσιάσει με σαφήνεια και γλαφυρό τρόπο την έννοια του διαλόγου λέγοντας: «Ο διάλογος μπορεί να συμβάλλει στη μεταφύτευση νέων σπερμάτων από τον ένα πολιτισμό στον άλλο, στη βλάστηση σπόρων, που βρίσκονται σε αδράνεια στον αγρό παλαιών θρησκευμάτων, και στην ανάπτυξή τους» [22]. Τελικά, ο διάλογος, αποτελεί τον καλύτερο συμπαραστάτη και το αποτελεσματικότερο φάρμακο για τους προβληματισμούς και τις

αναζητήσεις μας [23].

Μέσα, όμως, και από την Παραβολή του καλού Σαμαρείτη [24], μας καλεί σε σχέσεις του Θεού με τον άνθρωπο και του ανθρώπου με τον συνάνθρωπο. Μας προβληματίζει μέσα από την εξαίσια ευαγγελική περικοπή με μια ερώτηση: «ποιος είναι ο άλλος, ο πλησίον μας;» Με την συγκεκριμένη παραβολή ο πλησίον παίρνει ένα πλήρες περιεχόμενο. Η αγάπη δύναται να καταλύσει τα φυλετικά, κοινωνικά και ενδοθρησκειακά δεσμά και όρια. Βγαίνει έξω από τα όρια και έρχεται σε συνάντηση με την εικόνα του Θεού. Ξεπερνά τα όρια του εγώ και πορεύεται σε συνάντηση με το εμείς.

Η σταυρική θεώρηση της αγάπης, από την μεριά του ανθρώπου πρώτα προς τον Θεό και έπειτα προς τον συνάνθρωπο λαμβάνει αξία μέσα από τον καλό Σαμαρείτη. Δεν μπορείς να αγαπάς τον Θεό και να μην αγαπάς τον συνάνθρωπο [25]. Χωρίς τις δυο αυτές αγάπες είναι αδύνατον να σωθούμε, μας εξηγεί ο Κοσμάς. Η αγάπη υφίσταται ως έρωτας και θυσία για τον άλλο, μέσα σε ένα πλαίσιο αμοιβαιότητας, αλληλοκατανόησης και αλληλοσεβασμού. Βιώνεται μέσα στη ζωή της Εκκλησίας με τον ευαγγελικό λόγο «αγαπήσεις τον πλησίον σου ως εαυτόν» [26]. Ο Άγιος συνεχίζει να μας προτρέπει λέγοντας: «πρέπει να αγαπώμεν τους αδελφούς μας τους χριστιανούς, διότι είμαστε μιας φύσεως και μιας πίστεως» [27].

Το ορισμό του πλησίον θα μας τον χαρίσει πολύ όμορφα ο Μέγας Φώτιος: «Λέγοντες λοιπόν πλησίον νοούμεν το συγκεκριμένον πρόσωπον, μετά του οποίου δημιουργούνται διαπροσωπικαί σχέσεις, αι οποίαι εκφράζουν τον ιδιάζοντα δεσμόν του λογικού όντος μετά των ομοίων αυτού» [28]. Μελετώντας σε βάθος δυο παραδείγματα από την βιωτή του ιερού Φωτίου, αντιλαμβανόμαστε κάτω από ποιο πρίσμα κατανοεί τις διαπροσωπικές σχέσεις μέσα στην Ορθόδοξη Εκκλησία. Το πρώτο περιστατικό αφορά στην επιστολή που αποστέλλει στον Μητροπολίτη Θεσσαλονίκης Παύλο και του ζητά να δείξει στοργή και αγάπη στους σχισματικούς. Το δεύτερο περιστατικό αφορά τη προσωπική φιλία του ιερού πατρός μετά του Αμηνρά της Κρήτης. Ο Αμηνράς, παρότι αλλόθρησκος, αντιμετωπίζεται από τον Φώτιο ως πραγματικός αδελφός, «ει και μεταξύ το διάφορον της πίστεως ίστατο» [29]. Το σημαντικότερο, βέβαια, ο Μέγας Φώτιος το αναφέρει παρακάτω, λέγοντάς: «όταν βρισκόμαστε σε κοινωνία με τον πλησίον, τότε αποφεύγουμε να διαβρωθούμε από την φθορά της αμαρτίας» [30].

Η αρνητική μας κρίση για τον άλλο είναι αρνητική κρίση για τον εαυτό μας. Κάθε φορά που άδικα αρνούμαστε τον άλλο, αδικούμε τον εαυτό μας, παραποιούμε τη δική μας αντίληψη, την εκτίμηση, την αντίληψη που έχουμε για τον εαυτό μας. Και, επιτέλους, επειδή ο άλλος, είναι αδύνατος ή ξένος ή αντικοινωνικός τύπος είναι ανάγκη να κατανοηθεί από έναν καλό Σαμαρείτη. Ο άλλος είναι αυτός που είναι. Άραγε, είμαστε σε θέση να τον κατανοήσουμε και κυρίως να τον δεχτούμε όπως είναι κι όχι όπως θα θέλαμε ή θα μας βόλευε να είναι; Η απάντηση, τελικά, εξαρτάται από τον ίδιο μας τον εαυτό και λιγότερο από τον άλλο.

Ο Έριχ Φρόμ, συνεχίζοντας, θα μας παρουσιάσει με πολύ όμορφο τρόπο την σχέση ως εξής: «Τι δίδει αλήθεια μια προσωπικότητα, ένας άνθρωπος στον συνάνθρωπό του; Δίνει από τον εαυτό του, από το πιο πολύτιμο που έχει. Δίνει από την ζωή του. Αυτό σημαίνει αναγκαστικά ότι θυσιάζει την ζωή του για τον άλλο, αλλά ότι δίνει από εκείνο που είναι ζωντανό ανάμεσά του. Και καθώς δίνει με αυτόν τον τρόπο εμπλουτίζει τον συνάνθρωπο, δυναμώνει το αίσθημα της ζωντάνιας του με σκοπό να πάρει Η προσφορά είναι από μόνη της μια εξαίσια χαρά. Καθώς όμως δίνει δεν μπορεί παρά να γεννηθεί κάτι καινούριο μέσα στον άλλο άνθρωπο, και αυτό, που γεννιέται, αντανakλά πάλι σ' αυτόν. Όταν αληθινά δίνεις δεν μπορείς να λάβεις εκείνο που σου ξαναδίνεται. Το να δίνεις έχει σαν επακόλουθο να μεταβάλλεις και τον άλλο άνθρωπο σε δότη, γι' αυτό και οι δυο τους μετέχουν στη χαρά αυτού του καινούριου που δημιουργήσαν» [31].

[Διαβάστε εδώ ολόκληρη τη μελέτη](#)

Παραπομπές:

- 21. Παύλου, Μητροπολίτου Σισανίου και Σιατίστης, *Προβλήματα Αγωγής*, έκδ. Φάρος Ορθοδοξίας, Ι. Π. Μεσολογγίου 2016.**
- 22. Αναστασίου Αρχιεπισκόπου Τιράνων και πάσης Αλβανίας, *Ιεραποστολή στα ίχνη του Χριστού*, Β΄ Έκδοση, έκδ. Αποστολική Διακονία, Αθήνα 2009, σ. 268.**
- 23. Νικ. Κυνηγοπούλου, *Δυο δρόμοι ένας σκοπός νεανικοί προβληματισμοί και αναζητήσεις*, Ξάνθη 1988, σ. 52.**
- 24. Λουκ. 10, 25-37.**
- 25. Ηρ. Ρεράκη, *Ο «άλλος» στο ελληνικό σχολείο. Ορθόδοξη χριστιανοπαιδαγωγική θεώρηση*, έκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2006.**
- 26. Ματθ. 22, 38. Μαρκ. 12, 31. Λουκ. 10,28.**
- 27. Ιω. Μενούνου, *Κοσμά του Αιτωλού Διδαχές*, έκδ. Τήνος, Αθήνα, σ. 153.**
- 28. Β. Γιούλτση, *Θεολογία και διαπροσωπικαί σχέσεις κατά τον Μέγαν Φώτιον*, Ανάλεκτα Βλατάδων 20, έκδ. Πατριαρχικόν Ίδρυμα Πατερικών Μελετών, Θεσσαλονίκη 1974, σ. 88.**
- 29. Χρ. Βασιλοπούλου, «Η θρησκευτική αγωγή των νέων κατά τον Ιερόν Φώτιον, η προσωπικότητα και η Θεολογία του Μεγάλου Φωτίου», *Επίσημοι Λόγοι Εκφωνηθέντες επί τη Ιερά Μνήμη του κατά τα έτη 1970-2010*, Έκδοση Α΄, έκδ. Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος, Αθήνα 2011, σσ. 502-503.**
- 30. Β. Γιούλτση, ό.π., σ. 101.**
- 31. Αρχιμ. Καλλίστρατου Λυράκη, *Διαπροσωπικαί Σχέσεις*, ό.π., σ. 35.**